

DECIZIE

14 octombrie 2009

mun. Chișinău

Colegiul Civil și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Novac
Svetlana Filincova, Galina Stratulat

examinînd în ședință publică recursul declarat de către Asociația Drepturi de Autor și Conexa, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației Drepturi de Autor și Conexa împotriva Societății cu răspundere limitată „Iurtaș-Nord” cu privire la încasarea remunerației de autor și la cererea reconvențională a Societății cu răspundere limitată „Iurtaș-Nord” împotriva Asociației Drepturi de Autor și Conexa cu privire la anularea licenței, împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2008, prin care cererile au fost respinse

c o n s t a t ă

Asociația Drepturi de Autor și Conexa a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Iurtaș-Nord” cu privire la încasarea remunerației de autor.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, SRL „Iurtaș-Nord” în calitate de utilizator de creații protejate prin comunicare publică (retransmisie), a obținut din partea AsDAC licența neexclusivă de tip RTV nr. 106-Re din 06 septembrie 2005.

Conform prevederilor acesteia, pîrîtul s-a obligat să achite o dată în trimestru, pînă la data de 15 a lunii care urmează după trimestrul raportat, remunerația de autor în cuantum de 3,72% din suma încasată de la abonați, precum și să prezinte darea de seamă privind creațiile valorificate.

Deoarece SRL „Iurtaș-Nord” nu și-a onorat obligațiile, acesta a acumulat datorii sub formă de remunerație de autor de 3,72% din suma încasată de la abonați pentru perioada anul 2006, penalitatea de întîrziere – 2% din suma datorată pentru fiecare zi de întîrziere cu plată respectiv de 200 % din suma datorată pentru trimestrul III al anului 2006 și 16% din suma datorată pentru trimestrul IV al anului 2006, 1944 lei penalitatea contractuală în mărimea unui salariu minim de 18 lei pentru fiecare zi de întîrziere a prezentării dării de seamă privind creațiile valorificate.

Cere reclamantul încasarea sumelor datorate și obligarea pîrîtului de a prezenta dările de seamă corespunzătoare privind creațiile valorificate pentru perioada anului 2006.

Ulterior reclamantul a depus o cerere de modificare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea compensației de 10000 lei în loc de executarea obligațiilor contractuale pentru perioada trimestrului IV al anului 2006 și pentru anul 2007, inclusiv încasarea penalităților și a dobânzilor de întârziere.

SRL „Iurtaș-Nord” a depus cerere reconvențională împotriva Asociației Drepturi de Autor și Conexe cu privire la anularea licenței.

În motivarea cererii a indicat că, la 06 septembrie 2005 AsDAC a impus SRL „Iurtaș-Nord” de a semna licența generală privind condițiile de valorificare a emisiunilor radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe, care prevedea plata sumelor bănești ca remunerație de autor pentru retransmisia canalelor televizate prin cablu. Acordul a fost încheiat pe o perioadă de pînă la 31 decembrie 2006. Doar ulterior, pe parcursul examinării cauzei, reclamantul a aflat că acordul în cauză nu avea stipulat un termen de valabilitate.

SRL „Iurtaș-Nord” consideră acordul dat ilegal, or conform p. 3.1 al acordului, societății i-a fost transmis dreptul neexclusiv de comunicare publică pe teritoriul Republicii Moldova a creațiilor publicate din repertoriul AsDAC. Din același acord rezultă că, licența nu se referă la drepturile nepatrimoniale de autor din care derivă cele patrimoniale și nu acordă dreptul de valorificare a operelor ocrotite de dreptul de autor în emisiunile posturilor de televiziune retranslate.

Pîrîtul nemijlocit a declarat că nu deține acorduri în ce privește drepturile conexe care derivă din emisiunile televizate transmise de posturile de televiziune și nu plătesc acestora careva sume de bani, deși în denumirea acordului figurează valorificarea operelor ocrotite de drepturile conexe.

La fel pîrîtul nu a prezentat nici un act care ar confirma împuternicirile asociației de a negocia și încheia acorduri – licențe din numele autorilor.

În activitatea sa SRL „Iurtaș-Nord” nu creează emisiuni proprii și nu modifică cele retransmise, deci nu valorifică operele ocrotite de drepturi de autor care sunt incluse în emisiunile din canalele televizate. Respectiv, activitatea reclamantului cade sub incidența p. 21 din Hotărîrea Guvernului nr. 641 din 12 iulie 2001, cu modificările ulterioare din 16 martie 2006.

Or, în cazul în care AsDAC nu a prezentat împuternicirile persoanei care a semnat din numele asociației acordul, decizia AGEPI prin care asociația a fost desemnată organizație de administrare pe principii colective a drepturilor patrimoniale de autor, repertoriul creațiilor publicate pentru care asociația are dreptul de a încheia acorduri privind condițiile de valorificare a emisiunilor radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturi de autor și conexe, lista operelor valorificate în emisiunile sale de către canalele de televiziune retransmise de SRL „Iurtaș-Nord” și contractele de autor care determină limitele de împuterniciri în care activează asociația, rezultă nulitatea acordului – licenței neexclusive de tip RTV nr. 106-Re din 06 septembrie 2005 încheiate între AsDAC și SRL „Iurtaș-Nord”.

În urma celor expuse, cere SRL „Iurtaș-Nord” declararea nulă a acordului dat.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2008, au fost respinse cererile de chemare în judecată.

Asociația Drepturi de Autor și Conexe a declarat recurs împotriva hotărîrii primei instanțe, cerînd admiterea recursului, casarea hotărîrii judecătorești și restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță sau emiterea unei noi hotărîri.

Recurentul în motivarea recursului a indicat că, la examinarea pricinii de către prima instanță nu au fost constate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond și concluziile, expuse în hotărîre, sînt în contradicție cu circumstanțele pricinii, au fost aplicate și interpretate eronat normele de drept material. Or, în cazul desfășurării unei activități de retransmisie a unui post TV (emisiune), obținerea acordului organizației de difuziune (prin semnarea contractului corespunzător cu acesta) nu este suficientă, deoarece legea impune semnarea unui acord cu autorul, precum și plata remunerației către ceilalți titulari de drepturi conexe precum sunt interpretul și producătorul de fonograme.

Reprezentantul recurentului AsDAC – Angela Stroici, în ședința instanței de recurs, a susținut recursul declarat și a cerut admiterea acestuia, casarea hotărîrii primei instanțe și restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță sau emiterea unei noi hotărîri.

Reprezentanții intimatului SRL „Iurtaș-Nord” – Dorin Popescu și I. Molodovschi, în ședința instanței de recurs au cerut respingerea recursului și menținerea hotărîrii primei instanțe ca întemeiată și legală.

Audiind părțile, studiind materialele dosarului, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea hotărîrii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 417 al. (1) lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină hotărîrea primei instanțe.

În ședința de judecată s-a constatat că, la 06 septembrie 2005 între Asociația Drepturi de Autor și Conexe și SRL „Iurtaș-Nord” a fost încheiat acordul – licența generală nr. 106-Re privind condițiile de valorificare în emisiuni televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe, în temeiul căreia asociația a acordat beneficiarului licența neexclusivă pentru comunicare publică, prin retransmisie, pe teritoriul Republicii Moldova a creațiilor publicate din repertoriul AsDAC și anume prin difuzare TV prin cablu.

În temeiul p. 4 al acordului dat, SRL „Iurtaș-Nord” pentru valorificarea creațiilor s-a obligat trimestrial în termen de 15 zile după trimestrul raportat să achite AsDAC remunerația de autor în mărime de 3,72% din suma încasată de la abonați pentru emisiunile retranslate prin cablu, iar pentru fiecare zi de întârziere beneficiarul s-a obligat să achite AsDAC penalități de 2% din suma datorată.

Acordul a fost încheiat pe un termen de pînă la 31 decembrie 2005, conform p. 8.1 al licenței. Totodată, prin acordul tacit al părților a fost prevăzută și prelungirea automată a termenului de valabilitate a licenței cu un an, pînă cînd una din părți nu va informa cealaltă parte despre rezilierea acesteia, dar nu mai tîrziu decît cu 30 zile pînă la data de la care licența se va considera reziliată.

Prin cererea din 11 septembrie 2006 SRL „Iurtaș-Nord” a cerut AsDAC rezilierea acordului din 06 septembrie 2005.

Potrivit ordinelor de plată nr. 77 din 11 septembrie 2006 și nr. 95 din 27 noiembrie 2006 (f.d. 53-54), rezultă că SRL „Iurtaș-Nord” a achitat AsDAC remunerația de autor de 3,72% din suma încasată de la abonați pentru perioada anului 2006 și penalitatea de întârziere de 2% din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere, or intimatul și-a onorat pe deplin obligațiile contractuale în interiorul termenului de valabilitate a acordului.

Reieșind din prevederile art. 18 al. (3) din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260 din 27 iulie 2006, în desfășurarea obligațiilor sale, persoanele sunt obligate să încheie contracte nemijlocit cu deținătorii dreptului patrimonial de autor și conexe.

Conform art. 10 al. (1) și art. 24 al Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 293 din 23 noiembrie 1994, autorului sau altui titular al dreptului de autor îi aparține dreptul exclusiv la valorificarea operei în orice formă și prin orice procedeu. Drepturile patrimoniale prevăzute la articolul 10 pot fi transmise de către autori sau alți titulari ai dreptului de autor prin contracte de autor. Transmiterea drepturilor patrimoniale se poate efectua în baza contractului de autor privind transmiterea drepturilor de autor exclusive (licență exclusivă) sau în baza contractului de autor privind transmiterea drepturilor de autor neexclusive (licență neexclusivă). Licența exclusivă prevede transmiterea drepturilor de valorificare a operei într-un anumit mod și în limitele stabilite de contract numai persoanei, căreia i se transmit aceste drepturi, și investește această persoană cu dreptul de a permite sau a interzice altor persoane valorificarea în mod analog a operei. Licența neexclusivă permite beneficiarului să valorifice opera în aceeași măsură cu o altă persoană, căreia i s-a acordat dreptul de valorificare a aceleiași opere, în aceeași mod, fără dreptul de a permite sau a interzice altor persoane valorificarea sub orice formă și în orice mod a acestei opere. Drepturile transmise prin contractul de autor se consideră neexclusive, dacă contractul nu prevede altfel.

La examinarea acțiunilor de aplicare a prevederilor legislației despre dreptul de autor și conexe, instanța urmează să țină cont de faptul că obiectele dreptului de autor și ale drepturilor conexe pot fi valorificate în scopuri comerciale atât direct contra plată (vânzare, închiriere, interpretare publică la concerte, spectacole, reprezentări, confecționarea de copii la comandă etc.), cât și indirect, în calitate de activități auxiliare care facilitează și stimulează activitatea comercială de bază (crearea unei ambianțe agreabile în locurile de comercializare, distracții, agrement, cafenele, baruri, restaurante etc.) prin interpretarea publică pe viu sau a fonogramelor (videogramelor) recepționarea în public a emisiunilor radiofonice și televizate, constituind un factor important de atragere a clientelei. Remunerație de autor trebuie să plătească atât beneficiarii care utilizează sistematic opere protejate, cât și organizatorii unor măsuri unice.

Valorificarea fără contract cu producătorul și interpretul fonogramelor (videogramelor) publicate în scopuri comerciale prin interpretare publică, comunicare radioelectrică (prin sateliți) sau prin cablu, fiind permisă de Lege contra unei remunerații echitabile (art.31) prezumă că beneficiarul face acest lucru în temeiul unei licențe eliberate de organizația de administrare a drepturilor patrimoniale pe principii colective. Această licență prevede că beneficiarul anticipat, pînă a începe valorificarea fonogramei (videogramei) în modurile

indicate mai sus, este obligat să identifice creațiile după denumiri, autori, titulari de drepturi conexe să ducă evidența strictă a folosirii lor, a câștigurilor și să achite prin intermediul organizației care a eliberat licența remunerația de autor.

Organizația de teleradiodifuziune, instituția sau întreprinderea care folosește fonograme (videograme) publicate în scopuri comerciale cu încălcarea acestor condiții aduc prejudicii personale și patrimoniale titularilor de drepturi și sînt pasibile de a fi trase la răspundere pentru aceste încălcări.

Or, Asociația Drepturi de Autor și Conexe nu a prezentat probe ce ar confirma încheierea contractelor cu proprietarii posturilor de televiziune difuzate prin intermediul rețelelor SRL „Iurtaș-Nord”.

Totodată, din conținutul licenței de tip RTV nr. 106-RE din 06 septembrie 2005, nu rezultă expres pentru care posturi de televiziune intimatul este obligat să achite remunerație Asociației Drepturi de Autor și Conexe.

La fel recurentul nu a prezentat contracte din care ar reieși că poate pretinde la careva remunerații în interesul său sau al autorilor/titularilor pieselor sau posturilor de televiziune difuzate prin intermediul rețelelor SRL „Iurtaș-Nord”.

Nu s-au administrat nici probe ce ar confirma deținerea licenței exclusive din partea autorilor/titularilor pieselor și posturilor de televiziune pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Astfel, Asociația Drepturi de Autor și Conexe este prezumată a fi deținătoare a unei licențe neexclusive, care în condițiile normei indicate, este fără dreptul de a permite sau a interzice altor persoane valorificarea sub orice formă și în orice mod a acestei opere.

În circumstanțele date, recurentul nu a prezentat dovezi ce ar confirma relațiile sale cu autorii/titularii pieselor și posturilor de televiziune, precum și nu a probat drepturile sale față de terți în vederea protejării drepturilor autorilor/titularilor pieselor, iar contractele prezentate de Asociație nu confirmă că operele acestor autori au fost difuzate în cadrul programelor difuzate prin rețelele SRL „Iurtaș-Nord” în cadrul perioadei contestate.

Conform prevederilor art. 25 alin. (7) al Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 293 din 23 noiembrie 1994, în contractul de autor remunerația de autor se stabilește în cote procentuale din venitul obținut de pe urma valorificării în modul corespunzător a operei sau sub forma unei sume fixe, sau conform tarifelor de remunerare, sau în alt mod. Guvernul, la propunerea Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, de comun acord cu uniunile de creație, stabilește tarifele minime ale remunerației de autor și modul de aplicare a lor. În aceste cazuri contractele de autor nu pot stipula remunerația într-un quantum mai mic decât cel prevăzut de aceste tarife.

Contrar p. 13 din Anexa nr. 3 la Hotărîrea Guvernului despre tarifele minime ale remunerației de autor nr. 641 din 12 iulie 2001, recurentul nu a prezentat contracte cu autorii/titularii pieselor și nu a confirmat dreptul la despăgubiri din partea SRL „Iurtaș-Nord”. Asociația nu a prezentat nici calculele care au dus la stabilirea quantumului remunerațiilor solicitate.

În circumstanțele date, prima instanță întemeiat a respins acțiunea Asociației Drepturi de Autor și Conexe cu privire la încasarea remunerației de autor de la SRL „Iurtaș-Nord”.

Totodată legal a fost respinsă și cererea reconvențională a SRL „Iurtaș-Nord” cu privire la anularea licenței neexclusive de tip RTV nr. 106-Re din 06 septembrie 2005, în cazul în care nu au fost stabilite careva temeuri de declarare nulă a acesteia. Mai urmează de menționat că, hotărârea judecătorească în partea dată nu a fost contestată.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar temeiurile invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 417 al. (1) lit. a), art. 419 CPC, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de către Asociația Drepturi de Autor și Conexe.

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2008 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației Drepturi de Autor și Conexe împotriva Societății cu răspundere limitată „Iurtaș-Nord” cu privire la încasarea remunerației de autor și la cererea reconvențională a Societății cu răspundere limitată „Iurtaș-Nord” împotriva Asociației Drepturi de Autor și Conexe cu privire la anularea licenței.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președintele ședinței
Judecătorul
Judecătorii

Svetlana Novac
Svetlana Filincova
Galina Stratulat